

Maak zelf een groene buitenruimte!

Veel kinderdagverblijven zouden graag een mooi ingerichte buitenruimte willen hebben, maar hebben daar het budget niet voor. Zelf aan de slag gaan, lijkt voor de hand liggend. Maar is dat wel veilig? En wat kun je eigenlijk met een klein budget? **ALEXANDRA SWEERS**

De pm'ers van Kinderopvang SamSammie in het dorpje Heteren (Gelderland) gaan veel wandelen met de kinderen, want de buitenruimte in hun tijdelijke onderkomen is maar saai. Veel tegels en niet zo groot. Dat moet in het nieuwe pand dat ze gaan betrekken anders worden. Het liefst richten ze hun nieuwe buitenruimte heel mooi in, maar dat kost ook wat. En dat budget is er gewoonweg niet. 'We gaan na de zomer naar een prachtige locatie aan de dijk', vertelt pedagogisch medewerker Mariëtte Uittenbroek. 'We kijken uit over het weiland en zien dan straks mooi de lammetjes buiten lopen. Dan doen de kinderen lekker de laarzen aan om erop uit te gaan.' Maar uitgebreid gaan wandelen kan niet altijd. Een mooie buitenruimte is dan ook een grote wens van Mariëtte en haar collega's. 'Het plan is om met de weinige middelen die we hebben toch zelf de buitenruimte in te richten', vertelt Mariëtte. 'We gaan in ons netwerk kenbaar maken wat we nodig hebben. We kunnen gratis plantjes krijgen en die gaan stekken, tegels kunnen we mogelijk via de gemeente krijgen. We gaan zelfs ouders, vrienden en familie regelen om de handen uit de mouwen te steken. Er komen paadjes, doorkijkjes, een muurtje waar je van alles kunt voelen, we graven een trekkerband half in de grond, zodat de kinderen daar lekker op kunnen klimmen. Een collega gaat

zelfs kleine regenbroekjes voor de allerkleinsten maken, zodat zij ook buiten kunnen spelen.'

Spelgedrag

Mariëtte en haar collega's zijn vastberaden en vinden het een uitdaging om met zo weinig middelen toch iets moois te maken. Een mooie buitenruimte staat steeds vaker hoog op de agenda. 'We kiezen gelukkig steeds minder vaak voor de puur betegelde

pleintjes', zegt Heleen Eshuis van ontwerp- en trainingsbureau In het Wild. Steeds meer kinderdagverblijven kiezen er zelfs voor om zich van de concurrenten te onderscheiden met een groene, pedagogisch ingerichte buitenruimte.' Toch is de buitenruimte jammer genoeg nog vaak de sluitpost op de begroting, vindt de ontwerper. 'Uit onderzoek blijkt onder meer dat kinderen op een betegeld plein veel meer ruzie met elkaar maken. Ze rennen veel

Tips van Mariska Thieme

- Enthousiasmeer pm'ers en ouders, zodat iedereen aan het idee kan wennen.
- Ga naar bijeenkomsten met de natuurlijke buitenruimte als onderwerp.
 - Een tuin hoeft niet in één keer af, geef hem tijd om te groeien.
- Zorg voor klein gereedschap (schepjes, harkjes, bezems), zo kunnen de kinderen zelf meehelpen.
- Wees je bewust van planten die schadelijk zijn, maar realiseer je dat prikplanten kinderen ook leren om te gaan met risico's.
 - Losse materialen als takken, zand, water en stenen zijn erg belangrijk, ze zetten kinderen aan tot spelen.
- Zorg voor een afdakje, dat verlaagt de drempel voor pm'ers om ook met regen of sneeuw naar buiten te gaan.
- Reserveer budget voor de aanleg, maar zeker ook voor onderhoud. (meer informatie: www.bureauris.nl)

wilder rond, waardoor ze tegen elkaar op kunnen botsen en vallen. In een goed ingerichte buitenruimte zijn de kinderen bezig met hun omgeving en letten goed op waar ze lopen. Het spelgedrag wordt positief beïnvloed en de kinderen zijn veel geconcentreerder bezig. Een boomstam voelt heel anders aan in de zomer dan in de winter. Door dit soort ontdekkingen stijgen de persoonlijke competenties van het kind.' Wil je echt zelf je buitenruimte inrichten, laat je dan wel adviseren door een ontwerper, al is het maar voor een paar uur, benadrukt Heleen. 'Van een goed ontwerp heb je jarenlang plezier. Met een goed plan zorg je ervoor dat de buitenruimte veilig tot stand komt. Zo voorkom je problemen achteraf.' Voor een veilige buitenruimte bestaan verschillende eisen, vertelt ze. Zo moet je met gecertificeerd materiaal werken. 'Doe daar onderzoek naar voordat je begint. Ook voor een boomstam gelden bepaalde afmetingen wat betreft de afstand ten opzichte van de afrastering.'

Enthousiast

Mariska Thieme, landschapontwerper en adviseur bij Bureau RIS is absoluut voor de groene buitenruimte. 'Vooral beginnen', moedigt ze aan. 'Ga naar zo veel mogelijk bijeenkomsten en beurzen waar speelnatuur centraal staat. Zo kom je op goede ideeën. Sommige pm'ers denken dat ze heel veel moeten weten over natuur, maar dat is hele-

maal niet nodig.' Mariska adviseert ook om een professional in te schakelen om je plannen te screenen op speelkwaliteit en veiligheidseisen. 'Wanneer je zelf gaat aanrommelen en de GGD komt controleren, dan is het alleen maar frustrerend wanneer je alles weer af moet breken.'

Zorg ook voor een stevig draagvlak bij leidsters en ouders, benadrukt ze. 'Sommige ouders vinden het al vervelend wanneer hun kind met een splinter in de vinger thuiskomt. Wanneer je plannen met de buitenruimte hebt, kun je dit daarom het best vooraf goed communiceren.' Ook bij de pm'ers moeten de plannen soms eerst even inwerken. Doe niet te veel wanneer de medewerkers er nog niet aan toe zijn, maar begin klein. 'Ga eerst enthousiasmeren en leg uit waarom spelen met de natuur zo goed is voor de ontwikkeling van kinderen. Dan stappen er vanzelf leidsters en ouders naar voren die mee willen doen. Iedereen heeft zo tijd om aan een avontuurlijke tuin te wennen.' «

Een mooie buitenruimte staat steeds vaker hoog op de agenda

Waar moet de buitenruimte aan voldoen?

De buitenruimte moet aan bepaalde veiligheidseisen voldoen, zo meldt de Branchevereniging voor ondernemers in de kinderopvang. Een aantal van die eisen:

- Per kind moet minimaal 3m² speelruimte beschikbaar zijn.
- De speeltoestellen en het speelgoed moeten bij de leeftijd van de kinderen passen.
- Speeltoestellen moeten een certificaat van goedkeuring hebben (staat het niet op het toestel zelf, dan kun je dit navragen bij de leverancier).
- De buitenruimte moet aan het kinderdagverblijf grenzen.
- Voor de bso moet de speelplaats in de directe nabijheid van de opvang liggen en veilig bereikbaar zijn.
- Speeltoestellen waar kinderen van af kunnen vallen, moeten op een valdempende ondergrond staan.
- Denk bij de inrichting van een tuin aan de leefwereld van het kind, maak het spannend, maar veilig.
- Voor baby's is een schaduwrijke tuin belangrijk.
- Leg nooit een vijver aan, ook al is deze ondiep.
- Gebruik geen giftige planten (zoals de klimop).
- Zorg dat de omheining veilig is en niet als klimrek kan fungeren. (Kijk voor meer informatie op www.databankkinderopvang.nl/buitenruimte)

Tips van Heleen Eshuis

- Verdiep je in de veiligheidseisen.
- Wanneer je ouders inschakelt om te helpen, doe dat dan in fases.
- Laat je adviseren over een ontwerp, al is het maar voor een paar uur. Kleinere opdrachten zijn sneller afgerond en je ziet meteen resultaat.
- De aanleg van een groene buitenruimte kan ook in fases, zo is het financieel te behappen en kunnen de kinderen tijdens de aanleg ook buiten blijven spelen.
- Probeer geldschieters in de omgeving te zoeken. Fondsen mogen vaak alleen aan *non-profit* organisaties schenken, maar de lokale bank wil misschien best een bankje sponsoren.
- Leg spannende verstopbosjes en paadjes aan die de zintuigen stimuleren.

(meer informatie: www.inhetwild.nl)